

มุมมองสิทธิ

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๙
พฤษภาคม ๒๕๕๓

คณะกรรมการสิทธิฯ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และติมอร์ เลสเต ออกแถลงการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพม่า

กณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และติมอร์ เลสเต ออกแถลงการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพม่า

ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ร่วมแถลงการณ์กับหัวหน้าคณะผู้แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอีก ๔ ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และติมอร์ เลสเต เกี่ยวกับการที่ ออง ซาน ซู จี และสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพม่า ในระหว่างการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๗ มีสาระสำคัญดังนี้

การปล่อยตัว ออง ซาน ซู จี เป็นอิสระถือเป็นชัยชนะเพียงบางส่วนของ การต่อสู้ที่ยาวนานเพื่อประชาธิปไตยในพม่า และเรียกร้องให้มีการปล่อยตัวนักโทษการเมืองอื่นๆ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๕ ประเทศ ประกาศที่จะร่วมมือกัน เพื่อให้มีการคุ้มครองเสรีภาพของออง ซาน ซู จี อย่างไม่มีเงื่อนไข และเห็นว่ารัฐบาลพม่าควรประกันว่า ไม่ควรมีการจับกุมบุคคลตามอำเภอใจ กักขัง หรือถูกผลักดันให้ออกนอกประเทศ และควรคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลชนพื้นเมืองดั้งเดิม และชนกลุ่มน้อย

อ่านต่อหน้า ๒

สารบัญ

- ๑ คณะกรรมการสิทธิฯ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และติมอร์ เลสเต ออกแถลงการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพม่า
- ๒ มุขสะท้อน
- ๓ หุตุเลือกปฏิบัติเพราะความหลากหลายทางเพศ

- ๕ ภาพกิจกรรม
- ๖ สรุปผลการระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่าด้วยการกักขังผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้ลี้ภัย (South East Asia Regional Consultation on Detention of Asylum-seekers and Refugees)
- ๗ ส่งเสียงให้ดัง ทำให้งัง อุตสาหกรรมการค้ามนุษย์

จดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติ (กสม.) ได้นำเสนอทำที่ของ กสม.ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และติมอร์เลสเต้ ต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพม่า กรณีที่ ออง ซาน ซู จี และสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพม่า ในระหว่างการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๗ ซึ่งท่านสามารถติดตามอ่านรายละเอียดได้ในเล่ม

โครงสร้างที่สาธารณะยังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ กสม. ดำเนินการ

อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน ในรอบเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา มีเวทีรับฟังความคิดเห็นเรื่อง การล้มเลิกเชิงปฏิบัติการ โครงการส่งเสริมสิทธิด้านความหลากหลายทางเพศ “หยุดเลือกปฏิบัติเพราะความหลากหลายทางเพศ” จัดโดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับ ศูนย์สิทธิมนุษยชนศึกษา สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร และเครือข่ายความหลากหลายทางเพศ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ นักกฎหมาย นักศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านการเคารพ และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตลอดจนผู้สนใจในประเด็นสิทธิความหลากหลายทางเพศ สิทธิมนุษยชนของชนกลุ่มน้อยเพศเดียวกัน และคนข้ามเพศหรือกะเทย ตามรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อถกเถียงต่างๆ

การหารือระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ว่าด้วย

การกักขังผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้ลี้ภัย South East Asia Regional Consultation on Detention of Asylum-seekers and Refugees) ที่สามารถอ่านสรุปสาระสำคัญในฉบับ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ กสม. ให้ความสำคัญดำเนินการเพื่อคุ้มครองและปกป้องสิทธิของผู้ลี้ภัย

ท้ายฉบับนี้ยังมีรายละเอียดที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและ

แนวทางการแก้ไขปัญหาขบวนการค้ามนุษย์อย่างยั่งยืนจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “ส่งเสียงให้ดัง ทำให้จริง ยุติการค้ามนุษย์”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๕ ประเทศ สนับสนุนกระบวนการหารือเพื่อสันติภาพระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยและมีการปกครองโดยหลักนิติธรรม ออง ซาน ซู จี และประชาชนทุกกลุ่มควรได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองที่เป็นธรรมโดยไม่มี การข่มขู่ทำร้าย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๕ ประเทศ หวังว่า พม่าจะมีการจัดให้มีการเลือกตั้งที่เป็นอิสระและเป็นธรรม ตามกำหนดเวลา เพื่อสนองตอบเจตนารมณ์ของประชาชนในพม่า เพื่อให้เกิดประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเข้าร่วมการประชุมด้วย กล่าวว่า ที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้ง ๕ ประเทศ ในนามของ SEANF ได้แสดงท่าทีร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพต่อการปลดปล่อยตัวของ ออง ซาน ซู จี นอกจากนี้ ที่ประชุมได้ตกลงให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี ซึ่งไทยจะเป็นเจ้าภาพในการประชุมเพื่อยกร่างแผนยุทธศาสตร์ ในเดือนมกราคม ๒๕๕๔ ต่อไป

หมายเหตุ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย (กสม.) มาเลเซีย (SUHAKAM) ฟิลิปปินส์ (CHRP) และอินโดนีเซีย (Komnas HAM) จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน ในนามของ The South East Asia National Human Rights Institutions Forum (SEANF) โดยการประชุมครั้งที่ ๗ จัดขึ้นที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ผู้แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่เข้าร่วมประชุมได้แก่ ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ เลขาธิการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ประธานกรรมการ : ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ กรรมการ : นายแท้จริง ศิริพานิช นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชร นายปริญญา ศิริสารการ นายไพฑูรย์ วราหะไพฑูรย์ พลตำรวจเอกวันชัย ศรีนวลนัต นางวิสา เบ็ญจะมน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการ : นายชูชัย ศุภวงศ์ รองเลขาธิการ : นายประณู สุวรรณภักดี นายวิวิทย์ วีรวรรณ

“มุมมองสิทธิ” เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วน หรือทั้งหมด ไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล ขอเชิญผู้สนใจส่งความคิดเห็น และบทความเพื่อเผยแพร่ ข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณาจะพิมพ์ ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความ เพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

“หยุดเลือกปฏิบัติเพราะความหลากหลายทางเพศ”

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการส่งเสริมสิทธิ ด้านความหลากหลายทางเพศ “หยุดเลือกปฏิบัติ เพราะความหลากหลายทางเพศ” จัดโดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับ ศูนย์สิทธิมนุษยชนศึกษา สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร และเครือข่าย ความหลากหลายทางเพศ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายแพทย์แท้จริง ศิริพานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า เรื่องของความหลากหลายทางเพศ เป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมชาติ ซึ่งหากมีผู้คิดต่างมักเป็นผู้กระทำผิด เช่น กาลิเลโอ ซึ่งบอกว่าโลกกลมก็ถูกนำไปทรมาน เรื่องของความหลากหลายทางเพศเป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย ซึ่งจะต้องร่วมสร้างความเข้าใจ กลม.ติและเป็นคนครั้งแรกที่มีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมาเข้าร่วมขับเคลื่อนงาน เรื่องความหลากหลายทางเพศ หากมีสิ่งใดให้ กลม.ช่วยเหลือขอให้มาเรื่องเข้าสู่ กลม. และท่านจะต้องเป็นหนึ่งเดียวกัน ท้ายนี้ ขอให้การสัมมนาเป็นไปตามวัตถุประสงค์

จดหมายเปิดผนึก “ความหวังสูงสุด จากชุมชนความหลากหลายทางเพศ” โดย **พงศ์ธร จันทรเลื่อน** (โครงการเพื่อชายรุ่นใหม่ใส่ใจสุขภาพ) อ่านจดหมายเปิดผนึก....ซึ่งเป็นจดหมายที่ร่วมระดมความเห็นของชุมชนความหลากหลายทางเพศ

พรสม เปาปรามไธย ผู้แทนสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) รับจดหมายเปิดผนึก

ในส่วนของการทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) รับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมายว่าคนในสังคม หากแยกออกเป็นกลุ่ม ต่างมีความต้องการ มีปัญหาแตกต่างกันออกไป การกำหนดแนวทางต้องพิจารณาความต้องการของแต่ละกลุ่ม

ในปัจจุบันความรับผิดชอบยังไม่ชัดเจน แต่คงไม่พ้นที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ต้องรับผิดชอบ หากถามในนามของคนที่ทำงานมีแง่มุม ความยากลำบาก มีหลายเรื่องที่ยังมองไม่เห็นไม่เหมือนกับที่สังคมเห็น ต้องพยายามทำให้สังคมเข้าใจประเด็นที่สังคมไม่เข้าใจ เป็นปัญหาของการทำงานร่วม ซึ่งหากถามหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบมีเฉพาะกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) หรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นธรรม ก็เกี่ยวข้องกับทุกกระทรวง กระทรวงแรก ที่อาจต้องรับผิดชอบ ซึ่งย่อมเป็นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) รับไป

อภิปราย “หยุดเลือกปฏิบัติเพราะความหลากหลายทางเพศ” **รศ. ดร. กฤตยา อาชวนิจกุล** สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ผู้ดำเนินรายการ กล่าวว่า รู้สึกดีใจที่มีการจัดงานในวันนี้ ซึ่งเป็นปีที่สองในการจัดงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสิทธิของคนรักเพศเดียวกัน ดิฉันเข้าใจว่า LGBTI* เราจะต้องส่งเสริมสิทธิของคนเหล่านี้ได้อย่างไร เราต้องประกอบของผู้ที่คุยกันในวันนี้

ท่านแรกหยุดเลือกปฏิบัติต่อ LGBTI โดย **ดร.ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์** คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(หยุดเลือกปฏิบัติด้วยอำนาจรัฐ) กล่าวว่า โดยหลักการและพยายามขยายความมีให้ยากเกินไป

การเลือกปฏิบัติ คือ การปฏิบัติต่อคนกลุ่มคนอย่างมีอคติ บนฐานของ

การเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคม ไม่ว่าจะเลือกสังกัดเป็นสมาชิก โดยเจตนาหรือไม่

องค์ประกอบของการเลือกปฏิบัติ เป็นการจำกัดโอกาส การเข้าถึงทรัพยากร หรือการที่สังคมให้คุณค่า เมื่อขยายความแล้วเป็นประเด็นปัญหาหรือไม่ เราเชื่อว่า สังคมควรจะยอมรับร่วมบนฐานความเสมอภาค เท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นคน ความเสมอภาคทางสิทธิทางโอกาสและการเมือง หากเราเชื่อว่าคนเสมอภาค การเลือกปฏิบัติจะไม่เป็นปัญหา

รัฐควรทำอะไร และดำรงอยู่เพื่ออะไร คนที่เชื่อว่าภาระ หน้าที่รัฐต้องรักษา ระเบียนสังคม เราอยากเห็นรัฐไทยเป็นอย่างไร เราประกาศตนและเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญา เมื่อจากแง่มุม จากอัตลักษณ์ทางเพศสภาพเป็นปัญหาเพราะเมื่อมองไปแล้วรัฐไทยบังคับ คนไม่เท่ากัน คู่ครองไม่เท่ากัน และให้ไม่เท่ากัน ทำให้ไม่เท่ากัน เพราะรัฐ มีภาพพลเมืองของตน หากไม่มีจินตภาพว่าพลเมืองเป็นอย่างไร รัฐจะไม่จัดสวัสดิการ และคุ้มครองพลเมืองได้ รัฐมองเพียงว่าพลเมืองของตนว่าเป็นหญิงและชายเท่านั้น เราอาจจะตระหนักว่าเราเลือกทำตามเพศสภาพที่เราชอบ

การรับรองและไม่รับรองบางอย่าง ทำให้เกิดการคุ้มครองสิทธิไม่เท่ากัน เกิดกฎหมายคุ้มครองคนไม่เท่ากัน ภาพของพลเมืองเป็นจินตนาการของรัฐ คนในสังคม ไม่ได้มีชีวิตที่ดี ไม่ได้แสดงออกที่สอดคล้องกับภาพที่รัฐมี รัฐบังคับใช้โดยใช้วิทยาศาสตร์ และศาสนาแบบไทยๆ เป็นลูกมือ

ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ คนบางกลุ่มบอกว่าไม่ได้เป็นอย่างนั้น รัฐละเลยการตั้งคำถาม และเราเชื่อว่ารัฐยึดหลักการความเสมอภาค และเท่าเทียม ประเด็นที่เถียงกันอยู่ใน Social Media ประเด็นความหลากหลายทางเพศสิทธิของคนหลากหลายทางเพศ ไม่ใช่ประเด็นใหญ่ มีอยู่เป็นจำนวนมากและไม่เห็นด้วยบนสองหลักการใหญ่ ผู้ที่ไม่เห็นด้วย มีเหตุผลสองข้อใหญ่

๑. มีคนกลัวว่าหากปล่อยให้คนมีเสรีภาพทางอัตลักษณ์ทางเพศจะเกิดความ ลับสนอหลามาน คนจะไม่อยู่เป็นครอบครัว และเปิดเสรีในเรื่องเพศไม่ได้เพราะกลัว วุ่นวาย คนที่ต่อสู้อย่างแข็งขันกลับเป็นคนที่ยึดครองประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ไม่มองเห็นเสรีภาพที่หมายรวมอะไรที่ใหญ่กว่านั้น เสรีภาพเพียงให้คนออกเสียงหรือดำรงรัฐบาล ได้อย่างเดียว

๒. สิทธิความหลากหลายทางเพศเลียนแบบฝรั่งไม่เป็นไทย หากบอกว่า ความหลากหลายทางเพศเลียนแบบฝรั่ง แต่เราเลียนแบบฝรั่งบางเรื่องที่ไม่ใช่ เช่น ประชาธิปไตย เราคงหลีกเลี่ยงที่จะรับทั้งหมด ฉันเห็นว่าคนสยามน่ารัก คนปัจจุบัน เพราะงานวิจัย ประวัติศาสตร์ของคนสยาม การเปิดพื้นที่ หากประชาธิปไตย ที่สิ่งที่ทุกคนใฝ่ฝัน การเรียกร้องสิทธิทางการเมือง บางทีพวกเขาจะต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับความหลากหลาย มีเรียกร้องจากรัฐอย่างเดียว

สุภัทรา นาคะผิว มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ (หยุดเลือกปฏิบัติด้วยโครงสร้างสังคม) กล่าวว่า ในแวดวงสุขภาพ SEX GENDER Sexuality เพศสรีระ เพศภาวะ เพศวิถี

เราพยายามทำความเข้าใจกับสังคม ดิฉันขอพูดบนหลักการสิทธิมนุษยชน

๑. หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นคนเหมือนกัน หากเป็นคนต้องถูก ให้คุณค่าเท่ากัน

* LGBTI ย่อมาจาก Lesbian Gay' Bisexual Transgender Intersex

๒. เสมอภาค เท่าเทียม ไม่ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความแตกต่าง เสมอภาคเท่าเทียม ไม่ได้หมายความว่าต้องได้ทุกอย่างเท่ากัน ตัวอย่างเช่น “กิจกรรม นกกระสา หมา ลิง” เอาอาหารใส่ในกระบอกซึ่งยาว นกกระสาจะกินได้มากกว่า เบเลียนมาใส่จาน ลิงทั้งสามจะกินได้หรือไม่ อาจไม่ต้องให้เหมือนกัน แต่ต้องจัดให้เหมาะสมกับภาวะ เสมอภาคเท่าเทียมไม่ได้แปลว่าต้องให้เท่ากัน

๓. หลักการเรื่องสันติภาพ สันติวิธี ต้องยึดหลักการใหญ่

๑) รัฐมีหน้าที่ให้ความเคารพสิทธิมนุษยชน ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

๒) รัฐต้องส่งเสริมให้คนของรัฐได้รับสิทธิ

๓) รัฐปกป้องคุ้มครองเมื่อคนถูกละเมิดสิทธิ ทุกคนมีหน้าที่เคารพสิทธิของผู้อื่น

สิ่งที่พบเห็นมากคือ การตีตราภายในตัวเอง ซึ่งสังคมรอบข้างทำให้รู้สึก เช่นนั้น ตีตราตัวเองว่าต่ำต้อยด้อยค่ามาก และจะนำมาสู่การแสดงออกตีตราตัวเองด้วย ดังนั้นการเลือกที่จะเคารพการเลือกเพศของตนเอง ซึ่งจะต้องแก้ไขร่วมกันต่อไป

ไพศาล ลิขิตปรีชากุล โครงการจัดตั้งมูลนิธิเพื่อสิทธิความหลากหลายทางเพศ (หยุดเลือกปฏิบัติด้วยศาสนา) กล่าวว่า สาเหตุที่จะกล่าวเกี่ยวกับเรื่องศาสนา ในแนวทางของศาสนาพุทธ ซึ่งมีกรกล่าวว่าการเป็นเกย์เป็นกรรม และผิดศีล ข้อ ๓ เมื่อมีการถามถึงพระไตรปิฎก กลับยังไม่มีปรากฏว่ามีในพระไตรปิฎกหรือไม่ จึงเชื่อว่าเป็นการกล่าวที่ไม่ตรง

ศาสนาพุทธ เถรวาท ในพระไตรปิฎก มีบรรจุเรื่องชีวิตประสูติ วัฏฏะ ความแตกต่างของมนุษย์ไม่มี ในสิ่งที่เกิดการเรียกต่างๆ นั้น เกิดจากสังคม พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประกาศในเรื่องความเสมอภาคเป็นองค์แรก

จากที่เคยมีผู้กล่าวว่า ทำบุญไม่พอ ทำให้เกิดกรรม หรือเรียกว่า เวนกรรมเก่า ซึ่งโดยความเชื่อแล้ว เกิดจากคนกระทำต่ออีกคน ไม่ใช่เรื่องของกรรม ซึ่งจะเป็นการตัดสินคนในอนาคต และจะไม่ก่อให้เกิดความเป็นธรรม

เมื่อได้เปรียบเทียบระหว่างลัทธิกรรมเก่ากับพุทธศาสนานั้น ศาสนาพุทธสอนถึงสิ่งที่มองไปในอนาคต หากทำสิ่งใดในภพภาคหนึ่งจะได้รับสิ่งนั้น ไม่คำนึงถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อชาติที่แล้ว ให้คำนึงการกระทำในชาตินี้

ธรรมในศาสนาพราหมณ์ฮินดู เป็นการแบ่งหน้าที่ของวรรณะ ซึ่งมีได้กำหนดเรื่องเพศไว้ แต่กำหนดว่าแต่ละวรรณะมีหน้าที่อะไร

หลักสิทธิมนุษยชน เป็นหลักที่ทุกคนทั่วโลกช่วยกันคิดหลักการอยู่ร่วมกันของคนในโลก ดังนั้น ศาสนานักถูกใช้เป็นเครื่องมือในการใช้อำนาจ ซึ่งต้องช่วยกันรื้อถอนความเชื่อผิดๆ เพื่อการอยู่ร่วมกัน

นาดา ไชยจิตต์ ตัวแทนเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย (หยุดเลือกปฏิบัติด้วยวิชาการแพทย์) กล่าวว่า จากการที่ได้ทำรายงานเกี่ยวกับหญิงข้ามเพศ ในสังคมไทย การกำหนดนิยามการเรียก ส่วนใหญ่มีมุมมองว่า กะเทยจะต้องสวย ซึ่งบั้นท้ายของการทำงานรณรงค์ สร้างการเรียนรู้กับสังคม รวมถึงการแต่งเนื้อตัวเป็นผู้หญิงแต่เขาก็ไม่ได้แปลงร่างกาย จึงมีการรวมตัวเพื่อสร้างความเข้าใจว่าการเป็นคนข้ามเพศเป็นเรื่องปกติ หยุดที่จะบอกว่าเราผิดปกติ และต้องทำให้เป็นเพศกระแสหลัก ตัวอย่างเช่น

- เอกสาร ส.ด. ๔๓ ยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ จึงต้องถูกยึดโยงกับมุมมองทางการแพทย์ องค์การอนามัยโลกได้มีงานวิจัยมากมายที่สนับสนุนแพทย์หลายคนพยายามสร้างความเข้าใจว่ามุมมองทางการแพทย์ มีความสำคัญที่จะต้องยึดหลักไว้ กรณีเช่นนี้ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในสังคมทั่วไป เพราะเป็นเอกสารที่ใช้สำหรับสมัครงาน

- กรณีการเข้ารับการรักษาพยาบาล ไม่สามารถเข้ารับการรักษา หากเราใช้สิทธิพื้นฐาน บัตรทองก็ต้องอยู่ในวอร์ดชาย

- ข้อบัญญัติทางเพศสภาพ สำหรับการแปลงเพศ เพื่อสนับสนุนการข้ามเพศทุกกระบวนการ การพยายามหาทางออก ด้วยการสร้างกฎหมายเพื่อการสร้างการปฏิบัติที่ซ้ำซ้อนกว่าเดิม

อภิปราย “ประเทศไทยจะส่งเสริมการเคารพสิทธิความหลากหลายทางเพศได้อย่างไร” **ดร. วรภรณ์ แซ่มสนิท ศูนย์สิทธิมนุษยชนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล** กล่าวว่าประเทศไทยจะส่งเสริมการเคารพความหลากหลายทางเพศได้อย่างไร

สิทธิความหลากหลายทางเพศคืออะไร

๑. กรอบและสถานะสิทธิทางเพศระดับนานาชาติอยู่ที่ไหน

๒. ทิศทางการส่งเสริมการเคารพความหลากหลายทางเพศเป็นอย่างไร และทิศทางที่ควรเคลื่อนไป

ประเด็นนี้ค่อนข้างใหม่ ในสังคมไทยและสังคมนานาชาติ ปรากฏการณ์ความหลากหลายทางเพศมีมานานแล้ว หากพูดในบริบทของไทย เข้มข้นขึ้นใน ๕-๖ ปีที่ผ่านมา มีคนเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทัศนคติทางเพศผกผันกับประเด็นสิทธิ คือ การเติบโตของแนวคิดและกลไกระดับนานาชาติ กลไกสิทธิมนุษยชนมีกำลังมากขึ้น ทดสอบแล้ว แต่เมื่ออีสิบปีที่ผ่านมาได้รับการยอมรับมากขึ้น ทุกประเทศยอมรับแต่ยังปล่อยให้มีการละเมิดสิทธิ ไม่มีรัฐไหนที่ไม่ให้ความสำคัญ บางส่วนมองว่าเป็นหน้าตาของรัฐ รัฐพยายามสร้างภาพ หรือสภาพความเป็นจริง สร้างภาพให้ประชาคมโลกว่าตนเองเคารพสิทธิมนุษยชน ที่นั่งในสภาสิทธิ ฯ เป็นที่ปรารถนาของหลายรัฐ ประเทศไทยเป็นประธาน เราน่าจะใช้โอกาสนี้เรียกร้อง เหตุที่ต้องอ้างสิทธิมนุษยชนระดับสากล เพราะสิทธิความหลากหลายทางเพศ ไม่ได้เกิดขึ้นลอย ๆ แต่เกิดจากการเติบโตของกลไกสิทธิ เมื่อพูดถึงความหลากหลายทางเพศ เรากำลังพูดถึงสิทธิชุดเดียวกันที่มนุษย์ทุกคนพึงได้รับ ไม่ใช่สิทธิพิเศษในสังคมไทย เมื่อพูดถึงความหลากหลายทางเพศจะมาระเบิดเรื่องอะไรกันอีก เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ สิทธิมนุษยชนของความหลากหลายทางเพศ ซึ่งอาจถูกมองข้าม ถูกเลือกปฏิบัติ สิทธิความหลากหลายทางเพศ ก็คือสิทธิมนุษยชน

หลักการยกย่องการเคารพ หากเปิดดูมี ๒๙ ข้อ เมื่อปี ๒๐๐๖ คล้ายมาตรฐานสิทธิมนุษยชน เป็นการทำงานของผู้เชี่ยวชาญจาก ๒๖ ประเทศ มากำหนดหลักการเมื่อเวลาพูดถึงสิทธิทางเพศ คือการเน้นย้ำ ไม่ใช่การกำหนดพิเศษขึ้นมา มีแนวทางหลักสองแนวทาง

๑. ผลักดันกลไกรัฐ

๒. กลไกทางสังคม

กลไกรัฐ เป็นสิ่งจำเป็นเพราะรัฐไม่ใช่ฝ่ายเริ่ม เป็นเรื่องยากมีเหตุผลที่คนไม่เห็นด้วย เพราะความกลัว สังคมจะเกิดความสับสนและอีกส่วนหนึ่งการคาดหวังให้รัฐออกมายอมรับการให้ความคุ้มครองส่วนหนึ่งเป็นเพราะการมีทัศนคติยอมรับว่าชีวิตทางเพศ เป็นรสนิยมส่วนตัว มีคำอธิบายเป็นกรรม เป็นการเลี้ยงดูที่ผิดบกพร่อง เป็นทัศนคติที่มองว่าเป็นเรื่องส่วนตัวรัฐไม่ต้องดูแลคุ้มครอง ไม่มองว่าเป็นประเด็นสาธารณะ เพราะฉะนั้น ประเด็นความเป็นธรรมที่เกี่ยวข้องกับรัฐ รัฐมีพันธกรณีที่ต้องให้การคุ้มครองในประเทศไทย มี ๓ ลักษณะ

๑. การเคลื่อนไหวให้รัฐยุติการละเมิดที่รัฐทำ เช่น สด. ๔๓ ละเมิดโดยรัฐเอง ต่อสู้เคลื่อนไหวให้รัฐหยุดการละเมิด เช่น สถาบันราชภัฏ ไม่ให้เรียน เพราะจะสร้างแบบอย่างที่ไม่ดี มีกระบวนการต่อสู้เพื่อให้รัฐยุติ

๒. การเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแทรกแซง กรณีที่มีการละเมิดโดยเอกชนหรือไม่ใช้รัฐ เช่น ที่โรงแรมโนโวเทล เรียกกร้องต่อ กสม. ตรวจสอบการละเมิดสิทธิเข้ามาดูแล

๓. การเรียกร้องให้รัฐสร้างหลักประกัน และการมีมาตรการการลงโทษตัวอย่างการเรียกร้อง เช่น กรณี พรบ. ความเสมอภาค การเคลื่อนไหว เรียกร้องความเสมอภาคทางเพศ มีการพูดถึงประเด็นหญิงชายและอื่นๆ เป็นตัวอย่างการเรียกร้องสังคมไทยสร้างหลักประกันการสร้างเสมอภาค การเคลื่อนไหวทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น มีการสร้างกิจกรรมเพื่อให้อยอมรับ เช่น การจัดงานในลักษณะเช่นนี้ หรือการรณรงค์และอีกส่วนหนึ่งคือกิจกรรมย่อยๆ เช่น การทำหนังสือสั้น วรรณกรรมที่มีชีวิตทางเพศนอกกรอบจารีต

กล่าวสรุปและปิดการประชุม โดย นายแพทย์แท้จริง ศิริพานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวปิดว่า เรื่องที่เราทำกันนี้เป็นเรื่อง “ธรรมชาติ” และเป็นเรื่องที่เราเข้าใจยาก แต่อย่างไรก็ดี ขณะนี้มีความเข้าใจในเรื่องนี้ ซึ่งต้องให้หน้าที่ร่วมกันสร้างความเข้าใจเหล่านี้ให้ขยายในวงกว้าง อย่างหวังพึ่งรัฐบาลทำอะไรให้ อย่างคาดหวังว่ารัฐบาลจะทำให้ได้ทั้งหมด เป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคนต้องร่วมมือกัน เพื่อให้บรรลุผล

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ **นายประณู สุวรรณกิติ** รองเลขาธิการคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำคณะข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วางพวงมาลา พระบรมราชานุสาวรีย์ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ณ ลานพระบรมรูปรัชกาลที่ ๖ สวนลุมพินี

เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ **ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์** ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ **รองศาสตราจารย์ ดร.บุญสม ศิริบำรุงสุข** อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ **นายชูชัย ศุภวงศ์** เลขาธิการคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ **รองศาสตราจารย์ ผดุงยศ ดวงมาลา** รองอธิการบดีฝ่ายศิษย์เก่าและชุมชนสัมพันธ์ ร่วมลงนาม ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่อง ความร่วมมือในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อการปกป้องส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชน การสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกสาขาอาชีพ การสร้างการเรียนรู้ ความยุติธรรมและการให้อภัย เพื่อยุติความรุนแรงสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ ห้องประชุม ๗๐๙ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อวันอังคารที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ **ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์** ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประธานในการจัดการสัมมนาทางวิชาการและการเปิดตัวหนังสือ “การทุจริตและสิทธิมนุษยชน : สร้างความเชื่อมโยง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และความตระหนักถึงผลร้ายของการทุจริตกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมไทย ณ ห้องเสวนา ชั้น ๖ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ **นายอำนาจ สุนทรโชค** ประธานชมรมค่านิยมสร้างชาติ นำคณะนักเรียนที่ถูกตัดสิทธิ์เข้าสอบคัดเลือกเรียนต่อแพทย์ เข้ายื่นหนังสือร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมี **นายปริญญ์ ศิริสารการ** **นายแพทย์แท้จริง ศิริพานิช** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นผู้รับเรื่องร้องเรียน ณ ห้องประชุม ๗๐๘ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ **นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง จัดประชุมเพื่อพิจารณาเรื่อง สถานการณ์ชายแดนไทย-พม่า อันเกิดจากการเมืองภายในประเทศพม่า ระหว่างการเลือกตั้ง ส่งผลให้มีการปะทะกันระหว่างรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อย ทำให้มีผู้อพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

สรุปผลการหารือระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ว่าด้วยการกักขังผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและพลัดถิ่น (South East Asia Regional Consultation on Detention of Asylum-seekers and Refugees)

ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ณ โรงแรมบางกอก งาม กรุงเทพมหานคร

นายสันติ ลาติฟี เจ้าหน้าที่มนุษยชน ๕

การประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๔๐ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคอาเซียน ผู้แทนภาคประชาสังคมด้านผู้ลี้ภัยและผู้แทนสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ในส่วนของผู้แทน กสม. และสำนักงานฯ ได้แก่ ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธาน กสม. และนายสันติ ลาติฟี เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๕ สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

นาย Thomas Vargas หัวหน้าศูนย์คุ้มครองระดับภูมิภาคของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก กล่าวว่า กรอบทางกฎหมายในเรื่องการกักขังผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้ลี้ภัยของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงค่อนข้างอ่อนแอ ในประเทศไทยมีผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้ลี้ภัยถูกกักขังอยู่ในศูนย์กักกันประมาณ ๑๔๐ คน

นาย Vargas ได้ระบุว่า กรอบการดำเนินงานที่สำคัญในเรื่องนี้ได้แก่ (๑) กฎหมายผู้ลี้ภัย (refugee law) ค.ศ.๑๙๕๑ มาตรา ๓๑ และ ๒๖ (๒) กฎหมายสิทธิมนุษยชน ได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) มาตรา ๙ และ ๑๒ ตลอดจนปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) ข้อ ๓ ๙ และ ๑๔ รวมถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) มาตรา ๓๗ และ ๒๒ ตลอดจนอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ม.๑๔ (๓) Human Rights Bodies ได้แก่ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC) คณะทำงานว่าด้วยการกักขังตามอำเภอใจ (Working Group on Arbitrary Detention) กลไกการจัดทำรายงาน Universal Periodic Review (UPR) คณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ (Committee on the Elimination of Racial Discrimination) และข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) (๔) นโยบายของข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้แก่ Executive Committee Conclusions หมายเลข ๔๔ (ค.ศ.๑๙๘๖) และหมายเลข ๒๒ (ค.ศ.๑๙๘๑) และแนวปฏิบัติของข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการกักขังผู้แสวงหาที่ลี้ภัยที่เหมาะสม (UNHCR's Guidelines on Applicable Detention of Asylum Seekers)

นาย Grant Mitchell ผู้แทนองค์กร International Detention Coalition (IDC) กล่าวว่า ปัจจุบันแนวทางระหว่างประเทศเห็นว่าการกักขัง (detention) เป็นเครื่องมือเพื่อจัดการปัญหาการอพยพย้ายถิ่น อย่างไรก็ตาม พบว่าบุคคลดังกล่าวถูกกักขังเป็นเวลายาวนานและมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน รวมถึงไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการหรือช่องทางขอลี้ภัยได้ ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐมักจะปฏิบัติต่อผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้ลี้ภัยไม่เป็นไปตามหลักปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นที่น่ายินดีว่าปัจจุบันสหประชาชาติให้ความสำคัญ

เรื่องนี้มากขึ้นและบางประเทศได้ยุติหรือลดการกักขังเด็กที่เป็นบุตรของผู้ลี้ภัยแล้ว เช่น เบลเยียม ญี่ปุ่น ฮองกง ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร สำหรับในสหรัฐอเมริกาและนิวซีแลนด์มีการปฏิรูประบบการกักขังผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้ลี้ภัยอย่างเป็นระบบ

เกี่ยวกับบทบาทของ กสม. ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธาน กสม. กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ประการแรก การรับข้อร้องเรียนจากภาคประชาสังคมโดยเป็นข้อร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาชายแดนไทย-พม่า และม้งลาว และการรับข้อร้องเรียนจากผู้ที่ถูกกักขังอยู่ในสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ทั้งนี้ กสม. พยายามทำงานกับรัฐบาลอย่างใกล้ชิด ทว่าความยากลำบากที่ประสบคือข้าราชการบางส่วนยังไม่เข้าใจมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศยังคงมุ่งเน้นเรื่องความมั่นคงเป็นหลัก ประการที่สอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้ กสม. มีอำนาจในการเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและกฎต่อรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในส่วนบทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอินโดนีเซีย บังกลาเทศ ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ส่วนใหญ่เป็นบทบาทในการสนับสนุนให้รัฐบาลลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนต่างๆ ติดตามตรวจสอบ จัดทำข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐบาล รวมถึงการจัดทำวิจัยทางวิชาการเพื่อศึกษาถึงกระบวนการกักขังที่เหมาะสมต่อไป

นาย Anoop Sukumaran ผู้แทน Asia Pacific Refugee Rights Network (APRRN) กล่าวว่า ในกรอบการทำงานของภาคประชาสังคมได้มีการจัดตั้ง Immigration Detention Working Group โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ยุติการกักขังและให้ปล่อยผู้ลี้ภัย รมรณรงค์ให้ใช้มาตรการการกักขังให้น้อยที่สุด ปรับปรุงสภาพของสถานที่กักขัง และเปิดโอกาสให้ผู้ลี้ภัยสามารถเข้าถึงความยุติธรรม

ผู้แทน UNHCR ประจำอินโดนีเซีย ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอินโดนีเซีย ดังนี้ ปัจจุบันอินโดนีเซียมีสถานที่กักขังจำนวน ๑๓ แห่ง โดย ๕ แห่งใช้สำหรับกักขังผู้ลี้ภัยและครอบครัว บางกรณีมีการปล่อยตัวแต่จะต้องจัดทำ Refugee Declaration of Compliance ปัจจุบันมีโครงการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ลี้ภัย ผู้แทน UNHCR ได้เสนอแนะต่ออินโดนีเซียว่า (๑) ควรพัฒนาเครื่องมือการติดตามตรวจสอบ (๒) เร่งศึกษาทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากการกักขัง และ (๓) ควรเปิดโอกาสให้จัดการศึกษาในสถานที่กักขัง ผู้แทน UNHCR เห็นว่าประเทศในภูมิภาคนี้อาจศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของประเทศเลบานอน ได้แก่ การที่รัฐบาลเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในสถานที่กักขัง ทั้งในเรื่องการให้บริการทางสังคม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และการแพทย์ รวมถึงการปล่อยตัวสตรีและเด็ก

กสม. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “ส่งเสียงให้ดัง ทำให้งริง ยุติการค้ำมนุษย์”

เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับเครือข่ายต่อต้านการค้ำมนุษย์อาเซียน และมูลนิธิเพื่อนหญิง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “ส่งเสียงให้ดัง ทำให้งริง ยุติการค้ำมนุษย์” ณ ห้องประชุม ๗๐๔ ชั้น ๗ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ

นางวิสา เบญจมาโน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “ส่งเสียงให้ดัง ทำให้งริง ยุติการค้ำมนุษย์” ว่า จากรายงานการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรายงานของกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ปรากฏข้อมูลตัวเลขผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ทั่วโลก สูงถึง ๑๒.๓ ล้านคน โดยเฉพาะได้ระบุว่า ประเทศไทยถูกจัดอันดับความน่าเชื่อถือเรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ อยู่ในกลุ่ม ๒ ประเภท Watching list ซึ่งหมายถึง ประเทศที่ต้องมีการเฝ้าระวัง เพราะประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางของขบวนการค้ำมนุษย์ โดยมีแรงงานจากพม่า ลาว กัมพูชา และจีน เข้ามาใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมาย ถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ รวมทั้งการถูกคุกคามทางเพศอีกด้วย แม้ว่ารายงานจะมีการชื่นชมผลงานของประเทศไทยในเรื่องของระบบการคัดแยกผู้เสียหาย การคุ้มครองนำบัดฟื้นฟู การรับสวัสดิการ และการส่งกลับภูมิลำเนาประเทศต้นทางก็ตาม แต่ในมาตรการการบังคับใช้กฎหมายกับขบวนการค้ำมนุษย์ยังถือว่าล้มเหลว

ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวเปิดการประชุมครั้งนี้ว่า ปัญหาการค้ำมนุษย์เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญของเรื่องสิทธิมนุษยชน และเป็นปัญหาที่หนักหน่วงมาก สิ่งที่น่าเป็นกังวลในขณะนี้คือ กระบวนการของพวกค้ำมนุษย์มีความซับซ้อนมากขึ้น และเป็นเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติที่เชื่อมโยงทั่วโลก การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทยได้ทำงานด้านการต่อต้านการค้ำมนุษย์ร่วมกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน ในสองมิติ คือ มิติด้านเด็กและสตรี และมิติการค้ำมนุษย์ในประเด็นแรงงานข้ามชาติ ซึ่งจะมีการทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการทำงานร่วมกันเรื่องการค้ำมนุษย์ (Southeast Asia National Human Rights Institute Forum) โดยมีวัตถุประสงค์หลัก

๓ ประการ คือ **หนึ่ง** เพื่อร่วมมือกันป้องกันและต่อต้านการค้ำมนุษย์ **สอง** เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรความร่วมมือ คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและองค์กรอื่นๆ **สาม** เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรสิทธิมนุษยชนของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

นางอู๋ยัตย๊ะ พิศสุวรรณ อู๋เซ็ง เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวว่า การป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ (นายอิสสระ สมชัย) ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการต่อต้านการค้ำมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากการค้ำมนุษย์ถือว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง สถานการณ์ที่น่าหนักใจสำหรับประเทศไทย คือ การที่ประเทศไทยมีความเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์โดยเฉพาะการค้าเด็กและหญิง เพื่อนำมาแสวงประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ

ในส่วนของการมาตรการการป้องกันและปราบปรามในระดับชาติ ประเทศไทยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ได้ดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์มาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้กรอบการดำเนินงานที่เรียกว่า 4P's ได้แก่

๑. นโยบาย (Policy)
๒. การป้องกัน (Prevention)
๓. การดำเนินคดี (Prosecution)
๔. การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ (Protection)

นายโชคชัย ศรีทอง ผู้ตรวจราชการกรมการจัดหางาน กล่าวถึงบทบาทการทำงานของกระทรวงแรงงานว่า แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ำมนุษย์ และแรงงานไทยในต่างประเทศตกอยู่ในสภาพบังคับหรือแรงงานใช้หนี้ ซึ่งการดูแลให้ความช่วยเหลือแรงงานทั้งสองกลุ่มนี้ถือเป็นภารกิจหลักของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน สถานการณ์ในปัจจุบันมีการไหลบ่าลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านเป็นจำนวนมากซึ่งก่อให้เกิดปัญหาหลายด้านตามมา โดยประเทศไทยมีกลไกระดับชาติ คือ คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าว ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทำหน้าที่กำหนดกรอบนโยบายในการดำเนินงาน

กลุ่มที่มีความเสี่ยงตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และนำเป็นห่วงมากที่สุดอีก ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศด้วยตนเองโดยไม่ผ่านกรมการจัดหางาน ส่วนใหญ่เป็นสภาพสตรีที่ไปทำงานบริการในร้านนวด ร้านสปา และคนรับใช้ในบ้าน อีกกลุ่มคือ กลุ่มแรงงานไทยที่ไปทำงานโดยผ่านบริษัทจัดหางาน ซึ่งอ้างว่าเป็นบริษัทจัดหางานแต่แท้จริงเป็นการหลอกลวงโดยนายหน้าเถื่อน ประกอบกับแรงงานไทยมักมีค่านิยมที่จะต้องเดินทางไปทำงานต่างประเทศซึ่งเป็นความเข้าใจผิด

นายประสิทธิ์พร เฑียรประสิทธิ์ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล ได้กล่าวถึงภารกิจของกรมการกงสุลซึ่งระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่าคนไทยทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือดูแลเมื่อไปประสบปัญหาในต่างประเทศ ถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีสถานทูตและสถานกงสุลใหญ่ จำนวน ๙๔ แห่ง ใน ๓๒ ประเทศทั่วโลก เป็นหน่วยงานหลักที่จะคอยช่วยเหลือดูแลคนไทยที่ประสบปัญหาในต่างประเทศ รวมทั้งเหยื่อค้ามนุษย์ที่เป็นคนไทย

เหยื่อค้ามนุษย์ที่นำเป็นห่วงมีจำนวน ๓ กลุ่ม คือ **๑.กลุ่มผู้หญิงและเด็ก** ที่ถูกล่อลวงให้ไปทำงานต่างประเทศและทำยที่สุดก็ถูกบังคับให้ค้าประเวณี **๒.กลุ่มแรงงานไทย** ที่เสียค่าหัวในอัตราที่สูงถือเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ประเภทหนึ่ง ซึ่งมีการใช้ในการใช้หนี้จึงอยู่ในภาวะจำยอมและถูกนายจ้างบังคับขู่เข็ญ **๓.กลุ่มแรงงานภาคประมง** เป็นงานที่คนไทยไม่ยอมทำเพราะงานหนัก จึงมีกระบวนการหลอกลวงและล่อลวงทั้งคนไทยและคนต่างด้าวไปทำงานในเรือประมง

นายเอกสิทธิ์ หลุ่มชมเชย หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา กล่าวว่า แม้ว่าประเทศไทยจะได้ประกาศให้ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๗ แต่ในฐานะคนทำงานในพื้นที่ พบว่ายังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก การแก้ไขป้องกันกระทำได้ยากลำบาก เนื่องจากขนาดของปัญหาการค้ามนุษย์นั้นใหญ่มากและมีความซับซ้อน ซึ่งในปัจจุบันคนทุกคนสามารถที่จะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ได้ตั้งแต่เด็กจนถึง

คนแก่

จากประสบการณ์การทำงานในพื้นที่พบอุปสรรคคือ การปราบปรามและการให้ความช่วยเหลือมีปัญหาเนื่องจาก ข้าราชการ มูลนิธิจึงจำเป็นต้องพิจารณาเลือกหน่วยงานภาครัฐที่จะปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อป้องกันปัญหา ข้าราชการ ไม่ว่าจะเป็นตำรวจท้องที่หรือตำรวจภูธรจังหวัด หรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐจากส่วนกลาง ข้อสังเกตและน่ากังวลใจคือ หน่วยงานที่ทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามมีผลประโยชน์และมีส่วนรู้เห็นด้วยหรือไม่กับขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งในรายงานของกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รายงานด้วยว่า มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องและอำนวยความสะดวกในเรื่องนี้

พลตำรวจเอกวัชรพล ประสารราชกิจ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการ พตส.ตร. กล่าวว่า ปัญหาต่างๆ ที่ทุกท่านได้นำเสนอไปแล้วนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับทราบและตระหนักในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี และยอมรับว่าการที่ประเทศไทยถูกจัดอันดับความน่าเชื่อถือเรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อยู่ในกลุ่มประเภทต้องเฝ้าระวังนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีจุดอ่อนที่ไม่เข้มแข็ง ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความตั้งใจและความพยายามที่จะพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายให้ดียิ่งขึ้น

การค้ามนุษย์เป็นเรื่องที่น่ารังเกียจและรุนแรง ต้องมีการสร้างค่านิยมและจิตวิญญาณของตำรวจให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำหน้าที่ช่วยเหลือปกป้องผู้ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ เรื่องความรุนแรงในครอบครัว และเรื่องการปกป้องพิทักษ์สิทธิเด็ก เป็นสามมิติใหญ่ที่ตำรวจต้องช่วยดูแล นางวิสา เบญจมาภรณ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวปิดท้ายว่า เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนได้มาประชุมในวันนี้ เพื่อพัฒนาปรับปรุงและประสานความร่วมมือกันในการทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ และอยากเห็นเวทีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ทำงานเช่นนี้อีกอย่างต่อเนื่อง

วิสัยทัศน์ ภารกิจ ไม่ละเมิดสิทธิ

กรุณาส่ง

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตเลขที่ ๙/๒๕๕๒
ปณณ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและขอรับมุมมองสิทธิ **ฟรี!** ติดต่อ :

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๐๐, ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๐๐ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๓๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ promotenetwork @ nhrc.or.th หรืออ่าน **มุมมองสิทธิ** ได้ที่ www.nhrc.or.th